

AVEZNO IZVRŠNO VEĆE
KATAR ZA INFORMACIONU I
KUMENTACIONU BELATNOST

v. br.

3615

GN.

26. Св.

ЗБИРКА ЗАКОНА
протумачених судском и админи-
стративном праксом

Св. 26.

Издаје ГОЈКО НИКЕТИЋ

МОНОПОЛСКИ ЗАКОНИ

КЊИГА ПРВА

- I. Одредбе о државним монополимa из Финансијског
Закона за 1922. и 23. год
- II. Уредба о самосталној монополској управи
- III. Закон о монопољу дувана.

~~"БИБЛИОТЕКА
ИСТАРНИХ МАИРУ
ОДЕЛА ШУАРТО
Инвентар Бро. 2125/213~~

БЕОГРАД
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА
1. Кнез Михаилова 1.
1923.

дису

1*

№. 6. 37199

перија „Родољуб“, Кнез-Михаилова 3. — Београд

ОДРЕДБЕ

о државним монополина из финансијског закона за
1922 и 23. год., од 31. јула 1922. год.

Чл. 203. — Одобрава се Министру Финансија, да може увести у живот у осталим крајевима Краљевине поред Србије све монополске законе, који важе за Србију са свима изменама и допунама и то: Закон о Монополу Дувана од 14 марта 1890. год., са изменама и допунама од 26 јануара 1900. г., од 11 априла 1902. године и од 23. марта 1904. г., Закон о Мо ополу Соли од 17. марта 1890. г. са изменама и допунама од 23. јануара 1899. год., од 26. јануара 1900. год., од 29. априла 1902. год. и од 23. марта 1904. год., Закон о установљењу нових државних монопола за жижице, петролеум и хартије за цигарете од 3. августа 1893. год. са изменама и допунама од 23 јула 1893 год., од 1 маја 1902. г. и од 23. марта 1904. год. у колико до сада нису

уведени. Извршење ових Закона о монополимa поверава се Управи Државних Монопола.

Чл. 209. — Члану Управног Одбора представнику страних поверилачких група, припада на име награде половина предвиђена у чл. 9. Закона о конверзији државних дугова. Награда осталим члановима у Одбору остаје као до сад.

Управа Државних Монопола водиће засебно књиговодство о приходима и расходима монопола за Србију у границама од 1914. г. и са овим приходима поступити саобразно Закону о конверзији државних дугова. Све остале монополске приходе Краљевине Управа ће стављати на расположење Министру Финансија.

Чл. 210. — Управа Државних Монопола има право да приватне фабрике жижица, петролеума и цигарпапира стави под своју контролу са плаћањем монополске таксе, саобразно закону. Но Монополска Управа има право да откупи све производе фабрика. Ова је одлука извршна по одобрењу Министра Финансија.

Чл. 211. — Управа Државних Монопола има право давања дозволе за извоз прерађених производа.

Чл. 212. — С обзиром на развијање послова у Монополској Управи и економисање радње снаге, овлашћује се Министар Финансија да може указом односно претписом у границама превиђених кредита и предвиђеног броја звања и особља, на предлог Управног Одбора Самосталне Монополске Управе, одређивати седишта монополским чиновницима и службеницима према указаној потреби, но без права на дневнице.

Чл. 213. — Одбрава се Министру Финансија да може Закон о увођењу монопола на сахарин и друге вештачке материје за заслађивање, који важи у Босни и Херцеговини, применити на територију целе Краљевине и прописати потребан правелник, којим ће се регулисати поступак за извиђање и кажњавање кривица по овоме Закону.

Чл. 214. — Одобрава се да Управни Одбор Монополске Управе може према чл. 6. тачка 2. своје Уредбе одређивати цену свима

монополским артиклима према данашњим пијачним ценама сировина и осталим трошковима, без обзира на постојеће законске одредбе о продајним ценама у чл. 114. Закона о Монополу Дувана, члану 8., 8а и 8б Закона о Монополу Соли и чл. 15. Закона о установљењу нових Државних Монопола. Тако исто, да може одређивати и монополску таксу на монополисане предмете, који се у земљи израђују или са стране увозе. Да може одређивати цене откупа дувана у листу према садањим ценама, без обзира на чл. 5. и 6. Закона о Монополу Дувана, а у смислу чл. 6. тачке 1. Уредбе о Самосталној Монополској Управи.

Да може одређивати дневнице члановима откупних комисија и њиховом помоћном особљу, као и члановима комисије за израду марака без обзира на чл. 79. Закона о Монополу Дувана и чл. 36. Закона о Таксама.

Да може наплаћивати од произвођача за комисијске трошкове по чл. 78. Закона о Монополу Дувана до 5 пара динарских од једног килограма.

Чл. 215. — Изузетно од прописа чл. 57. Закона о Државном Рачуноводству, поред

управника државних монопола као наредбодавца, коме је прописана дужност у чл. 174. Закона о Монополу Дувана и чл. 6. под а) Уредбе о Самосталној Монополској Управи, наредбодавац је другог степена у Управи Државних Монопола и начелник Одељења Рачуноводства. Он има ова права и дужности:

1) да у погледу рачунском извршује све одлуке Управног Одбора и решења управника Државних Монопола, донета по Уредби и законима монополским;

2) да потписује опште и специјалне налоге за ангажовање кредита монополским уставима и надлештвима у границама сума одобренних буџетом до 3.000 динара, као и отварање кредита за предмете, по којима поједина одељења врше набавке монополисаних и других артикала и предмета потребних за Монополску Управу, из кредита буџетских и по Финансијском Закону на основу донетих одлука Управног Одбора или решења управника државних монопола;

3) да потписује све налоге и документа по којима се врше исплате и новац уноси у касу на основу надлежно донетих решења.

Чл. 216. — По кривицама по свима монополским законима Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, учињеним до 27. јула 1921. год. закључно, обуставља се свако даље казнино поступање. Према томе, по монополским кривицама по којима пресуде још нису изречене, неће се ни изрицати; по монополским кривицама, по којима су пресуде изречене а нису још извршене, неће се ни извршавати; и по оним монополским кривицама, по којима су пресуде донесене и извршене, наплаћене новчане казне неће се враћати, а у случајевима у којима су ове новчане казне замењене казном затвора кривци ће се одмах пустити на слободу.

Чл. 217. — За извиђање и суђење монополских кривица на подручју Баната, Бачке и Барање надлежне су у првом реду финансијске управе.

Противу одлука финансијских управа има места жалби Управи Државних Монопола.

Против одлука Управе Државних Монопола има места жалби Државном Савету у року од 15. дана од дана примљеног решења. Ако се не могу састати редовне (опште) сед-

нице, онда ће пуноважне одлуке по монополским кривицама моћи доносити један од одсека Државног Савета.

Чл. 218. — На примљене суме зајма произвођачи дувана неће платити каси Управе Државних Монопола интерес који је предвиђен чл. 20. Закона о монополу дувана од 14. марта 1890. год. са изменама и допунама од 26. јануара 1900. год., од 11. априла 1902. год. и од 23. марта 1904. год.

Исто тако обвезнице, које су произвођачи дувана према горе наведеном законском члану дужни издати Управи Монопола на примљену суму зајма, неће подлежати плаћању никаквих такса ни пристојба.

Чл. 219. — Рад Управе Државних Монопола надзирава Министар Финансија преко свога изасланика—комесара, који се поставља Краљевим Указом на предлог Министра Финансија.

Изасланик Министра Финансија је државни чиновник, чији је ранг и плата равна рангу и плати начелника Министарства Финансија.

Плата и законски додаци министровог изасланика—комесара падају на терет буџета Самосталне Монополске Управе.

Изасланик Министара Финансија има права присуствовати свима одборским седницама и, кад би нашао да је која одлука противна законима и интересима државним има права да обустави извршење такве одлуке и да одмах о томе извести Министра Финансија. Министар ће о томе питању донети своје решење најдаље у року од пет дана, ако се то питање односи на набавке и куповину разних предмета, а у току од 10 дана, ако се то питање односи на друге предмете. Ови рокови рачунају се од дана донете одлуке Управног Одбора.

Ако у тим роковима Министар не донесе никакво решење сматраће се, да је извршење одлуке одборске допуштено.

УРЕДБА

о самосталној монополској управи од 23. јула, 1895. год., са изменама и допунама од 21. априла 1900. год., — и 26. јуна, 1919. год.

Глава прва. Име управе и састав управног одбора.

Чл. 1. — Државним монополима у Србији управља засебна управа која се зове: Самостална Монополска Управа.

На врху ове управе стоји управни одбор од шест чланова, који се постављају краљевим указом, на предлог Министра Финансија.

Чл. 2. — Ових су шест чланова: гувернер и вице гувернер Народне Банке, још два члана Србина, и два члана, које предложи имаоци српских државних облигација,

Овом управном одбору председник је гувернер а подпредседник вицегувернер Народне Банке.

Подпредседник врши председничку дужност у свима случајима, у којима је председник спречен да је сам врши.

За случај, кад Гувернер или Вицегувернер Народне Банке, или један од њих, не би се могли примити за чланове управног одбора монополске управе, или, примивши се, не би могли или не би хтели и даље остати на тим положајима, на њихова места управни одбор предлаже влади на избор за свако празно место по два кандидата, од којих ће се један поставити Краљевим указом на предлог Министра Финансија.

Овако попуњени управни одбор бира себи тајним гласањем и већином гласова свога председника или подпредседника или обојицу.

За случај одсуствовања председника и подпредседника, седнице управног одбора сазиваће и истима председавати најстарији српски члан одбора.

Гувернер и Вицегувернер Народне Банке могу, пошто се отклоне узроци, који су створили провизоријум у саставу управног одбора, заједно или посебице, заузети своја места у управном одбору са пристанком управног одбора и поновним потврђењем Краљевим указом.

За чланове управног одбора, који су постављени привремено, вреди одредбе члана 3. ове Уредбе у погледу њиховог одступања.

Чл. 3. — Бираном члану (осим Гувернера и Вицегувернера Српске Народне Банке, који долазе по положају и који се не мењају док положај не промене) вреди избор за четири године. Само од првих бирачких чланова одступа сваке године коцком по један, док се не утврди ред, да за тим сваке године одступи по један који је четири године одслужио.

Пословна годика разуме се календарска и прва се свршава крајем децембра 1895. год.

Чл. 4. — На упражњено место бираног члана Србина поставља се један од двојице, које за то изабере и предложи сам управни одбор. А на упражњено место оног члана, кога бирају имаоци српских државних облигација по чл. 2., поставља се онај, кога ти имаоци предложе.

Члан, који је одступио или свој рок одслужио, може изнова бити изабран.

На место онога члана, који умре или одступи у току свога рока, поставља се на исти начин други, коме ово постављење вреди само до тога рока.

Чл. 5. — Управник Монополске Управе у раду Управног Одбора и на одборским састанцима има чланска права са осталим члановима Управног Одбора.

Глава друга. Круг рада Управног Одбора.

Чл. 6. — Управни Одбор Монополске Управе управља самостално како свима до сада заведеним државним монополинама, тако и таксеним и крчмаринским маркама, разумевајући ту и израду и продају тих марака. Он је надлежан да решава сва питања, која се тичу свих државних извора којима он управља, и његовим решењима и налозима морају се покоравати сви органи службе по овим изворима.

А нарочито је он надлежан:

- 1.) За све набавке и куповине и куповне цене свих монополисаних предмета, како оних у земљи тако и оних са стране;
- 2.) За продајне цене монополисаних предмета;
- 3.) За фабрикацију нових специјалитета монополисаних предмета у земљи;
- 4.) За одређивање ступа или награде продајцима;

5.) За све грађевине и набавке непокретности;

6.) За састав буџета;

7.) За прекобуџетске издатке;

8.) За све спорове и поравнања;

9.) За избор вештака, повереника и овлашћења појединих лица за поједине послове;

10.) За одређивање свију накнада, награда и издатака, који законом и правилима нису одређени;

11.) За састав годишњих завршних рачуна;

12.) За избор и постављање чиновника и посленика за Монополску Управу, који се не постављају Краљевим Указом нити претписом Министра Финансија;

13.) За избор и предлагање свију чиновника и посленика за Монополску Управу, који се постављају Краљевим Указом или претписом Министра Финансија;

14.) За кажњавање и награђивање, односно за предлагање тога, као и за отпуштање, односно за предлагање тога, чиновника и посленика Монополске Управе.

Но потребно је још и одобрење Министра Финансија за вредност решења по овим предметима: под 1), 2), 3), 6), 7), у сваком случају; под 4) ако се отпуст или награда према досадањем повећава; под 5) ако је вредност грађевине или набавке већа од 3000 динара; и под 8) ако је случај каравнања и вредност је већа од 5000 динара.

Чл. 6. а. — Управнику Државних Монопола помаже у раду Помоћник Управника. Кад је Управник одсутан, помоћник га заступа у дужности. Иначе помоћник ради све послове, које му Управник усменом или писменом наредбом одреди.

Управник Државних Монопола има право:

а) да поставља, премешта и одпушта неуказно особље свих подручних надлештава и установа;

б) да даје одсуства подручном указном и неуказном особљу до месец дана;

в) да примењује дисциплинске казне до губитка једномесечне плате.

Чл. 6. б. — Монополска Управа дели се на шест одељења:

1. Одељење Административно
2. Одељење за Културу и Ферментацију
Дувана

3. Одељење Рачуноводства

4. Одељење Продаје

5. Одељење Индустије

6. Одељење Економно

Административно Одељење дели се на три одсека:

а) Одсек Администрације и Инспекције

б) Одсек Кријумчарски

в) Одсек Персонални

Одељење за Културу и Ферментацију Дувана дели се у два одсека:

а) Одсек за Културу Дувана

б) Одсек за Ферментацију Дувана

Одељење Рачуноводства дели се у четири одсека:

а) Одсек Књиговодства

б) Одсек Благајнице

в) Одсек Ликвидатуре

г) Одсек Рачуноводства

Оделење Продаје дели се у два одсека:

а) Одсек Продаје Дувана

б) Одсек Продаје осталих монополских артикала

Оделење Индустије дели се у седам одсека:

а) Одсек за Прераду Дувана и Цигар-Папира

б) Одсек за израду свих врста марака и хартија од вредности

в) Одсек за Експлоатацију солских рудника и Салина

г) Одсек за Фабрикацију Жижица

д) Одсек за Петролеј и Минерална Уља

ђ) Одсек за Фабрикацију Шпиритуса

е) Одсек Технички.

Оделење Економно поделиће се накнадно у потребан број одсека према развитуку и природи послова.

Поред ових Оделења и Одсека постоје фабрике, рудници соли, салине и други стручни

заводи и установе, који се према потреби успостављају одлуком Министра Финансија на предлог Управног Одбора Монополске Управе.

Чл. 6. в. — На челу сваког одељења стоји начелник, а на челу Одсека шеф. Шефу помаже у раду подшеф, а сем тога при сваком Одељењу постоји потребан број Инспектора и секретара, поред осталог особља.

Оделења и Одсеци се према природи посла могу на предлог монополске Управе, а по одобрењу Министра Финансија, спајати и делити. Делокруг рада и дужности појединих Одељења, Одсека, фабрика и других установа прописује Министар Финансија а на предлог Монополске Управе.

Чл. 6. г. — Плате, положај, квалификације и унапређења чиновника и службеника Управе Државних Монопола регулисаће се општом уредбом о државним чиновницима.

Чл. 6. д. — Кад ове измене и допуне Уредбе ступе на снагу, извршиће се наименовање чиновника и службеника по овој Уредби, а тада престају важити сви прописи о наиме-

новању и платама у Закону о Монополу Дувана и Соли, који су у супротности са овим изменама и допунама.

Измене и допуне од 26. јуна, 1919. год, објављене у „Службеним Новинама“, Бр. 64. од 5. јула, 1919. год.

Чл. 7. — Благајнице монополске управе још ће у цељи, којој су намењене, примати и све чисте приходе од свију царинарница: од царине и обртног пореза.

А влада ће издати царинарницама неопозивни налог, да оне ове чисте приходе шаљу уредно благајници монополске управе сваког десетог дана.

Чл. 8. — Царинско одељење Министарства Финансија, уз предају чистог прихода; слће монополској управи сваког месеца изводе рачуна о приходу и расходу свију царинарница.

Управни одбор монополске управе има право уверити се о исправности ових добивених извода и на случај нађене неисправности чинити примедбе и тражити исправке.

Чл. 9. — Управни одбор монополске управе дужан је, да од чистих прихода од дуванског, петролејског и солског монопола (од овог последњег кад се прво солски зајам измири), даље од чистог прихода монопола жигица и цигар-папира, од чистог прихода од таксених и крчмарских марка и од чистих прихода царинских: од царине и обртног пореза, на првом месту и искључиво плаћа о роковима купоне и извучене обвезнице новог конвертисиног зајма од 355,292.000 динара у злату по закону од 8. јула 1895. године, као и лутријске зајмове од 1881. и 1888. године.

Чл. 10. — Ради овога плаћања, управни одбор ће свакога месеца од чистих прихода од именованих извора издвајати по једну дванајестину од целокупне суме потребне за годишње плаћање и за трошкове око тога и задржавати је у својој благајници; а вишак чистих прихода прко те дванајестине, у колико се из тога не би имали подмирити мањци ранијих месеца, предаваће сваког месеца државној благајници. Само испочетка, од тих месечних вишкова задржаваће одбор још по једну петину донде докле не створи један резервни

фонд од 750.000 динара, одређен на попуну месечних мањака у оним дванајестинама.

И ако месечних мањака буде, и ови се попуне из резервног фонда, онда се фонд мора попунити из првих месечних вишкова.

Што се тиче лутријских зајмова, и за њих се чине месечна издвајања, само ова могу бити и друкчија него у дванаестини и то околика, колика сразмерно план њиховог плаћања буде захтевао.

Чл. 11. — Ове суме издвојене за плаћање и за резервни фонд, предаваће се одмах на чување Српској Народној Банци до њихове употребе. Тако исто предаваће се Српској Народној Банци на чување, и пре месечног издвајања, свакада, свака већа сума, која је не потребна да лежи у каси монополској.

Ова предаја Народној Банци чиниће се тако да Управни Одбор може у свако доба преданим сумама располагати.

Чл. 12. — Управни Одбор стараће се, у колико је то могуће, да суме, издвојене за резервни фонд, не леже бесплодно, него да држави донесе какву корист. Тога ради могу

се ове суме давати заводима, код којих се дуг плаћа, с тим да оне носе интерес и да су довољно обезбеђене.

Чл. 13. — Управни Одбор стараће се, да суме, потребне за плаћање, буду на местима одређеним за плаћање, свакад на четрнаест дана пре истека рока за плаћање, и да се то одмах обзнањује.

Ако се до дана, до кога треба, не прибегну потребне суме за плаћање, недостатак ће се подмирити из фонда, а фонд после попуњавати.

Чл. 14. — Управни Одбор дужан је, да на три месеца пре истека сваке рачунске године, подноси Министру Финансија предрачун о свима приходима и расходима за идућу годину, по свима предметима, којима он управља. Овај предрачун улази у главни државни буџет Краљевине.

Чл. 15. — Управни Одбор дужан је тако исто да на свршетку сваке рачунске године подноси и Министру Финансија и Главној Државној Контроли заврше рачуне по свима предметима којима управља.

Чл. 16. — Управни Одбор дужан је, да по свима предметима, којима управља, подноси министру финансија и месечне изводе рачуна о свима примањима и давањима.

Чл. 17. — Управни одбор дужан је нај-
после, да прегледе годишњих завршних рачуна,
као и месечне изводе рачуна, предаје и јав-
ности преко званичних новина, и то месечне
изводе најдаље за петнајест дана по истеку
месеца, а годишње прегледе најдаље за три
месеца по истеку године.

Чл. 18. — Управни одбор, у договору са
Министром Финансија, бира пет лица за Одбор
Контролни, који ће редовно контролисати књи-
говодство Монополске Управе.

Ови чланови Контролног Одбора бирају
сами између себе председника и подпред-
седника.

Пословник, прописан овом Уредбом за
управни одбор, у колико може, вредиће и за
Контролни одбор.

Контролни одбор, по свом најбољем знању,
прегледа књиговодство монополске управе нај-
мање једанпут месечно, и преко тога сваки

пут кад сам за потребно нађе, и прави о пре-
гледу записник, који као извештај подноси
управном одбору.

Награду, по састанцима, члановима Кон-
тролног одбора одређује управни одбор у до-
говору са Министром Финансија.

Глава трећа. Пословник Управног Одбора.

Чл. 19. — Управни одбор монополске
управе може радити и решаваати по предме-
тима, који у круг његовог рада спадају, кад
су на састанку најмање четири његова члана
и управник монопола, или његов заменик, кад
га у дужности заступа.

Одбор решава већином гласова, при чему
се рачуна и глас управника ове управе. Ако
су гласови подједнако подељени, онда решава
она страна на којој је председаик.

Чл. 20. — Управни Одбор Монополске
Управе састаје се редовно сваких десет дана,
и осим тога сваки пут кад председник за по-
ребно нађе, или кад то два члана затраже.

У сваком случају, чланове на састанак по-
зива председник или потпредседник кад је
председник спречен.

Чл. 21. — За сваки састанак мора бити утврђен дневни ред и изложен у позиву који се члановима ради састанка затворен шаље.

Само предмети који никако не трпе одлагања, могу се решавати и на истом састанку, на коме би били изнесени.

Предмети, који остану нерешени на састанку, за који су били стављени на дневни ред, долазе првенствено на решење на првом новом састанку.

Чл. 22. — О сваком састанку води се засебан записник, на који се ставља како редни број записника тако и број деловодног протокола Управе.

Чл. 23. — На сваком састанку чита се прво записник од прошлог састанка, и, пошто се одобри или исправи, потписују га сви чланови, који су на састанку били. За тим се разгледају рачунски и други подаци од разних послова, који свакада треба да су за састанак спремљени. За тим се примају примедбе и предлози појединих чланова. И тек онда прелази се на решавање предмета, који су на дневном реду.

Чл. 24. — Председник износи на решавање предмете који су на реду, даје реч пријављеним члановима који су је тражили, прикупља њихове гласове, и гласа последњи.

У решавању сваки је члан дужан дати свој глас.

Чл. 25. — Чланови који дођу на састанак, уписују се и у нарочиту књигу састанка.

Чл. 26. — Прочитани и одобрени записници састанка (чл. 13.) преписују се и особену књигу у којој их оверава председник и још један члан.

Чл. 27. — Осим састанака Управног Одбора, дежуреће, месечно, свакада по један члан. Дежурни члан стараће се заједно са управником да се сви послови отправљају на корист државе по закону, правилима и решењима одборским. Исправе, уговоре, обвезе, предлоге и све што се не може радити без решења Управног Одбора (чл. 6.), потписиваће или два члана Управе, или председник и управник или подпредседник и управник.

Чл. 28. — Награда по четири од хиљаде од чистих прихода од оних монопола, којима

одбор управља, одређена чл. 9-им Закона о конверсији државних дугова од 8. јула 1895. године, делиће се на чланове управног одбора, у које се рачуна и управник државних монопола, по њиховим присуствима, по свршетку године, кад се пречисте и одобре годишњи рачуни.

Види измене и допуне чл. 9. Зак. о конверсији држ. дугова од 10. децембра, 1901. год.

Глава четврта. Опште и прелазне одредбе.

Чл. 29. — Са управом државних дугова и у тој управи влада ће чинити распореде, какве сама за потребне нађе. Управа државних дугова ослобођена је само од оних послова по државним дуговима, који су изреком прешли на монополску управу по Закону о конверсији државних дугова од 8. јула 1895. године и по овој Уредби. Управи државних дугова, или одељку, који би по учињеном распореду био за то надлежан, монополска управа подносиће годишње само прегледе о конвертисаном дугу, из којих ће се моћи видети, колико је кад на одужење тога дуга и његових купона издато, и колико га још остаје неизмирена.

Чл. 30. — Дојакошњи управни одбор код управе државних монопола, као и дојакошња државна комисија код те управе, укидају се. Место управника, као и сва остала пословна места, остају до даљег решења по овој Уредби. Остају и сви чиновници и посленици на својим местима до даљег распореда по овој Уредби. А Уредба ова, пошто је влада Његовог Величанства одобри, добија снагу, која јој је одређена чл. 10-им Закона о конверсији државних дугова од 8. јула 1895. год., и неће се ни у чему моћи мењати без претходог споразума између Владе и Управног Одбора. Напоследку губи снагу све што је до сада постојало, а с овом би се Уредбом косило.

ЗАКОН

о монополу дувана од 14. марта, 1890. год., са изменама и допунама од 26. јануара, 1900. год., — 11. априла, 1902. год., — 23. марта, 1904. год., — и 12. фебруара, 1922. год.

Опште одредбе.

Чл. 1. — Држава има искључиво право да дуван купује у земљи и са стране, да га прерађује и да све дуване и дуванске прерађевине продаје у велико и на ситно.

Исто тако само држава има право извоза и увоза свих сорти дувана и дуванских прерађевина.

Чл. 2. — Ово право монопола дувана, држава врши преко нарочите државне управе, која носи назив: „Управа Монопола Дувана“, а стоји под надзором Министра Финансија.

Чл. 3. — Нико у земљи не сме дуван производити, док претходно по одредбама овога Закона, не добије од Управе Монопола Дувана дозволу за сађење дувана.

Чл. 4. — Свуколику потрошњу дувана у целој земљи Управа монопола дувана дужна је подмирити с дуваном, који ј у земљи произведен, изузев 10⁰ од целокупне годишње потрошње, колико може набавити са стране.

Чл. 5. — Министар Финансија, по пред- ставци Управе монопола дувана, сваке године у октобру месецу, одређује и преко службених новина објављује: колико ће требати за целу годину дувана, и према томе означаје се и површина земљишта, на коме ће се за ту годину дуван засадити.

Чл. 6. — Цене за откуп дувана одређује Министар Финансија, по предлогу Управе монопола дувана, и обзнањује их у службеном листу, месеца октобра сваке године.

Цене ће се одређивати према местима у којима се дуван гаји у овим границама:

I	класа	200—300	динара
II	„	120—200	„
III	„	80—120	„
IV	„	(шкарт) 40—80	динара за сто килограма.

Но за дуван особитог квалитета даваће се особена награда у повећању откупне цене до 4 динара од 1 килограма (400 динара од 100 килограма).

Одсек први. О производњи дувана.

Чл. 7. — Дуван се у земљи производи за државни монопол.

Чл. 8. — Производња дувана дозволиће се само на оним земљиштима, за која се из искуства зна, да је на њима одгајен дуван доброг квалитета.

Таквих земљишта на којима ће се одобрити гајење дувана, има:

I. У округу алексиначком, и то: вароши Алексинцу, и срезовима: алексиначком и моравском;

II. У округу крушевачком, и то: вароши Крушевцу и срезу крушевачком;

III. У округу ужичком, и то: у атару општи е ужичке, Бајиној Башти, Рачи, Више-сави, Обајгори, Црвици, Солотуши, Бесаровини, Придолу, Пилици, Дубу, Злодолу и Заглавку;

IV. у округу подринском и то: Лозници, Клупцима, Трбушници, Ковиљачи, Шору, Липници, Грачаници, Узовници, Лонињу, Црчи, Вољевцу, Читлуку, Д. Трешњевици, Амаићу, Постењу, Селенцу, Рујевцу, Буковици, Руњанима и М. Зворнику;

V. у округу врањском, и то: у атару вароши Врање; општине лесковачке и власотиначке;

VI. у округу крајинском, и то: у околини Доњег Милановца и Кладова; и

VII. у округу чачанском и то: у општини краљевској, селима Грачцу, Врби, Подунавцима, Отроцима, Заклопачи, Вукушици, Ратини и Вранеши.

Но Управни Одбор Самосталне Монополске Управе, ако нађе за потребно, може донети одлуку, да се дуван производи и у другим окрузима.

Министар Финансија може за трошкове око гајења, надзора и сређивања дувана земаљског одобравати Монополској Управи потребан кредит из позајмице, која се сваке године одређује у Финансијскоме Закону за

потребе државних монопола, а под условима предвиђеним за ту позајмицу.

Али, ако се и кад буде указала потреба, да се откупи и онај дуван који не долази ни у једну класу, ни у шкарт као и ситнину и отпатке, Управни Одбор Самосталне Монополске Управе, донеће о томе своју одлуку и одредити куповну цену.

Чл. 9. — Но и у овим местима дозволиће се производња само тада, ако се буде толико произвођача пријавило, да ће у одобреном округу, или месту, произвести за годину дана 50 хиљада килограма дувана.

У одобреним окрузима, дозволиће се производња дувана појединим општинама само тада, ако се из дотичне општине пријави толико произвођача, да ће засадити дуван на земљишту најмање пет хектара.

Чл. 10. — У свакој општини, у којој је дозвољена производња дувана, појединци добиће дозволу за сађење дувана, пошто испуне ове услове:

а), сваки, који хоће да сади дуван, мора тражити дозволу од Управе монопола дувана;

б), пријава за сађење дувана подноси се председнику дотичне општине и у истој има да се означи:

1-во, име и презиме;

2-го, године старости;

3-ће, занимање и место одакле је;

4-то, атар, у коме се налази земљиште, за које се тражи дозвола за сађење дувана;

5-то, је ли земљиште својина молиоца, или ће исто под закуп узети;

6-то, колика је величина земљишта, које пријављује за гајење дувана и његове границе;

7-мо, је ли цела пријављена површина земљишта у једном или више комада;

8-мо, да ли му је потребно семе дуванско;

9-то, има ли задруге и колико душа броји задруга.

Чл. 11. — Пријава за гајење дувана почиње 1. новембра и траје до 15. децембра и предаје се месној општинској власти. Општинска власт дужна је увек у почетку месеца новембра објавити у општини од кад почиње и докле траје рок за пријаву. Пријаве доцније поднесене не вреде. Општинска власт дужна је да

пријаве овери и за њихову исправност јамчи, а за тим их одмах, а најдаље до 31. децембра сваке године, предаје окружном дунавском надзорнику.

Управа монопола дувана, пошто прими све пријаве, прегледа их, и сумира пријављено земљиште за сађење дувана по површини — дужна је да најдаље до 1. фебруара извести све оне, којима је одобрено сађење дувана назначењем је ли одобрено колико је тражио, или је редукијом смањена тражбина.

Редукију пријављене производње врши Управа монопола дувана. Али редуцирање може бити од 20.000 струкова па на више и то сразмерно пријавама.

Чл. 12. — Пријаве за производњу дувана штампаће се у државној штампарији; њих Управа монопола дувана даје бесплатно произвођачима.

Чл. 13. — Произвођач не може добити дозволу за сађење дувана ако се није пријавио, да ће најмање засадити дувана на земљишту од 20 ара. Ово земљиште треба да је у једном, а највише у два комада. Појединац не може

садити дувана више од једног, а задруга од и хектара.

Чл. 14. — Дозвола за сађење дувана увек аси на личност. Пренос дозволе не може се вршити без одобрења Управе монопола дувана. На случај да произвођач дувана прода мљу, нови сопственик не сме садити дуван, а му Управа монопола дувана то не одобри.

Чл. 15. — Дозвола се издаје и вреди до за годину дана.

Чл. 16. — Дозволу за сађење дувана могу бити само пунолетне личности, које се зајмају земљорадњом.

Чл. 17. — Првенствено право на сађење дувана имају они, који су се раније више година бавили производњом дувана, а за тим који су добар дуван производили. Произвођачи су дужни да у року од 5 година подигну дуванску сушницу, ако су ради ње им се и даље одобрава сађење дувана.

Чл. 18. — Сваки произвођач сади дуван заједно са Управом монопола дувана, и само њој мора дати целокупну бербу до последњег листа.

Чл. 19. — У цељи лакшег и бољег произвођења дувана, управа монопола, може одобрењу Министра Финансија, давати зајам произвођачима дувана, из своје касе.

Зајам не сме бити већи од четвртине просечне цене целокупне количине дувана, који је произвођачу дозвољен за сађење и не може бити на дуже време од 1. јуна па до отпочетка сваке године.

Просечна цена има се рачунати према средњој цени дувана, које закон у опште опредељује за откуп српских дувана, и према месту, у коме се дувана производи.

Чл. 20. — На примљену суму зајма произвођач је дужан плаћати каси Управе монопола 6% (шест на стотину) годишње интереса и издати јој обвезницу, како је прописано Министар Финансија. Таква обвезница пуноважно је доказ за управино потраживање од произвођача, и произвођач у случају спора не може порицати ни облик ни садржину те исправе.

Чл. 21. — Сва количина дувана, који је произвођач добије по дозволи од сађења, слободно се у управи монопола дувана као залог за зајам с интересом и трошковима, и ник

е управе не може наплатити из те залог своја потраживања.

Чл. 22. — Ако заложени дуван ма којим случајем престане бити довољна залог, за потраживање Управе монопола дувана, од произвођача, она може своје потраживање осигурити (обезбедити) и другим његовим имањем, које су судови дужни одобрити на прост захтев управе монопола дувана и против чега нема места произвођачевој жалби.

Чл. 23. — Управа монопола дувана има право, да из залог дувана изврши наплату потраживања од произвођача вансудским путем, на начин који пропише Министар Финансија.

Али ако је засађени дуван, на који је зајам извршен, уништен елементарним непогодама, која се наплата има чекати до прве бербе, она је за овом на реду.

На тај начин вршиће се и наплата трошкова, које Управа монопола дувана буде имала извршење наплате зајма с интересом, што произвођач дужан да јој накнади у сваком случају.

Чл. 24. — Министар Финансија овлашћује се да изда правила о давању зајма из касе Управе монопола дувана произвођачима дувана.

Чл. 25. — Произвођач, који је добио дозволу за сађење дувана, дужан је исти засадити на пријављеном земљишту у оноликој површини колико је пријавио.

Чл. 26. — Управа монопола дувана дужна је, на захтев произвођача, дати му бесплатно дуванско семе, које заједно с дозволом добија.

Чл. 27. — Дувански ресадник могу заједнички имати више произвођача.

Чл. 28. — Из расадника сме расадити само оно лице, које дозволу за сађење има, а вишак се има са свим поништити најдаље до 1. јула.

Поништавање мора бити у присуству дуванског контролора. Ко не поништи расад до одређеног рока, ништи га Управа Монопола Дувана на трошак произвођача.

Чл. 29. — Произвођач је дужан расађивати дуван на њиве, по могућству, у правилној четвртастој слици.

Чл. 30. — На једном ару (100 квадратних метара) сваки произвођач мора засадити од 400—900, или на хектару 40.000 до 90.000 струкова дувана.

Чл. 31. — Произвођач је дужан расадити дуван тако, да струк од струка буде приближно у једнаком одстојању и у што правилнијим редовима у свима правцима, да би се лакше могла водити контрола.

Чл. 32. — Расађивање дувана на одобреном земљишту мора се свршити најдаље до 20. јуна. После овог рока до 1. јула расадник му служи за попуњавање угинулих струкова на њиви.

Чл. 33. — На земљишту, на које је добијена дозвола за сађење дувана не сме се ништа друго осим дувана гајити.

Чл. 34. — Произвођач не сме расађивати по два струка заједно, већ само по један; сваки дупли струк мора ишчупати сам, иначе ће ишчупати органи управе монопола дувана о трошку произвођача.

Чл. 35. — На случај да неки струк угине, или га нестане произвођач је дужан о томе

известити дуванског стражара, што ће се у књигу уписати, иначе биће одговоран по одредбама овога Закона.

Чл. 36. — Засађени дуван два пут ће се пребројати. Прво бројање има се извршити најдаље до краја Јуна. Друго бројање мора се свршити до краја Јула.

Прво бројање служиће за контролисање, да ли је расађивање по закону извршено; а друго, поред тога да определи и количину бербе према броју струкова и листова.

Чл. 37. — Произвођач је у целом послу око дувана, до предаје дувана, одговоран за рад своје чељади, наполичара, слугу итд.

Чл. 38. — Бербу дувана не сме произвођач почети пре, док се не сврши друго бројање, док дуванско лишће не буде зрело и док о томе не извести дуванског стражара.

Чл. 39. — Другом бројању дужан је присуствовати председник општине, или његов заменик, а има права да присуствује и произвођач.

Чл. 40. — Пуноважно бројање извршиће се, па ма председник општине или његов за-

меник, на позив и не дошао да присуствује бројању.

Чл. 41. — Резултат једног и другог бројања уписује се у произвођачеву дозволу и у нарочиту листу, за Управу монопола дувана, а потписиваће је и председник општине, или његов заменик, ако је био присутан бројању.

Чл. 42. — Другим ће се бројањем определити, колико произвођач има и мора низати дувана Управи монопола дувана. За неоправдани мањак, произвођач је одговоран.

Чл. 43. — Сваки произвођач мора низати све низове дувана потпуно једнаке дужине.

Чл. 44. — Произвођач је дужан сваки трећи дан извештавати дуванског контролора колико је обрао и нанизао низова дувана.

Чл. 45. — Кад произвођач обере и наниже сав свој дуван, одредиће се, колико има свега низова и која им је просечна тежина, и то ће се убележити у дозволу и у нарочиту листу за Управу Монопола Дувана, те ће се по томе оцењивати и количина бербе.

Чл. 46. — Низови се морају сушити на промајном, чистом, сувом месту, где нема сушница, или док се ове не подигну.

Чл. 47. — Ни низови ни дуванско лишће не сме се квасити, износити на росу, кишу или снег, нити мећати на пару.

Чл. 48. — Пошто се сврши берба дужан је произвођач да стабљике заједно са свим лишћем, које не би могао на време обратити, поништи. Ако то не учини почупаће се о његовом трошку.

Чл. 49. — Управа монопола дувана прописује мустру за дуванске калупе, по којој произвађачи морају дуван калупити.

Чл. 50. — Везивање калупа и калупљење, не сме отпочети пре 15. октобра и без предходне пријаве Управи.

Чл. 51. — Везивање у калупе вршиће се засебно по каквоћи обраног лишћа и то у 3 класе:

Кад се цветови закину и подберу доња 3—4 листа, онда да се лишће на струку дели на три дела: средње, горње и доње.

а) од прве врсте лишћа (средње лишће); листови добро сазрели, неизгорели, који нису поцепани, ни буђави, но са свим лепи и без мрља издвојиће се и од њих градити калупи

I класе; листови, који су мрљави или мало поцепани, али иначе здрави и добро сазрели, метаће се у III класу; листови, који су незрели, остали зелени, буђави, изгорели или трули, стављаће се у шкарт;

б) од друге врсте лишћа (горње и доње лишће): издвојиће се само они листови, који су са свим цели, добро сазрели, са лепим лицем, без мрља, који нису буђави, ни прегорели и градиће се од њих калупи II класе. Од листова исте врсте, који су мало измрљани или поцепани, али иначе здрави и добро сазрели, градиће се калупи III класе; зелени листови или повређени, метаће се у калупе за шкарт;

в) од треће врсте лишћа (подбир): листови зелени, изгорели, покварени, издвојиће се у шкарт; листови добро зрели и потпуно здрави издвојиће се за III класу.

Чл. 52. — Поједини калупи, било за које врсте или класе, не смеју се одвећ јако стезати при везивању, нити се сме у један калуп везивати више од 30 листова.

Чл. 53. — У дењкове везиваће се одвојено калупи сваке поједине класе.

Чл. 54. — Један дењак не сме бити тежи од 40 до 60 килограма. Ово не вреди за шкартове.

Чл. 55. — У једном дењку сме бити само два реда дувана; калупи са врховима да се лпо преклапају, корен да је окренут у поље. Између ових редова не сме бити калуца намештених попречке.

Чл. 56. — Дењци се морају везивати само у саргије.

Чл. 57. — Произвађачи везују дуван сами о свом трошку.

Чл. 58. Произвађачи су дужни придржавати се свију правила и наредба Управе монопола дувана, које иду у прилог подизању производње дувана у земљи и олакшавају контролу око производње.

Чл. 59. — Који произвођач, својом кривицом за две године узастопце, одгаји рђав дуван, забраниће му се производња.

Чл. 60. — Органи управе монопола дувана имају права у свако доба ради прегледа и контролусања улазити у авлије, градине,

њиве, винограде, дуванске расаднике, сушнице и зграде, где је дуван смештен и произвађачи им у том прегледу имају бити у свему на руци.

Одсек други. О откупу дувана.

Чл. 61. — Дуван који се сваке године произведе, мора откупити Управа монопола дувана по одредбама овога Закона. Откуп дувана почиње месеца Децембра текуће, а свршава се месеца Марта идуће године.

Чл. 62. — Откуп дувана вршиће се у оном округу, где се дуван гаји. Место у округу за откуп дувана одредиће Управа монопола дувана.

Чл. 63. — Откуп се врши преко нарочитих комисија, које састављају ова лица:

- а) руковођ откупа;
- б) један повереник од стране произвођача;
- в) оцењивач дувана.

При свакој комисији мора бити мерач и благијник.

Чл. 64. — Повереника и његовог заменика бирају произвођачи овако:

Произвођачи сваке општине, на свом збору, под руковођењем председника општине, иза-

браће из своје средине два члана за изборни одбор, а ови ће у месецу новембру сваке године у среском или окружном месту, под руковођењем среског односно окружног начелника извршити избор једног повереника и његовог заменика.

Повереник не може бити произвођач дувана.

Чл. 65. — Оцењивач мора бити стручњак у познавању дувана.

Чл. 66. — Руковођа руководи откупом и контролише рад.

Произвођачки повереник контролише, да ли оцењивач оцењује дуван по мустри и на случај, да се с њим у оцени не сложи, позваће руковођу откупа, да се спор изравна; а ако се и тада не сложи, дужност је руковође, да по неколико калуца из сваког оспореног дењака избере, па, под печатом заједно са записником, пошаље Управи Монопола Дувана, која доноси коначну оцену за оспорени дуван.

Мерач мора мерити тачно и издавати признаницу, оверену руковођом, на премерен дуван по класама.

Благајнику је дужност, пошто се увери о тачности рачуна, да дуван одмах исплати.

Чл. 67. — Комисија ће утврдити дане откупа за поједина места и благовремено, произвођаче, преко општинске власти позвати, да дуван донесу и предаду.

Чл. 68. — Сваки је произвођач дужан на позив доћи и целокупну бербу дувана од једном предати.

Делимично предавање не дозвољава се.

Чл. 69. — Ако који произвођач на први позив не дође, позваће се још једаред писменим позивом преко општинске власти. Ако и тада не дође, а изостанак не оправда, казниће се са 20 до 50 динара.

Чл. 70. — Комисија отпочиње рад одређивањем мустара, процента превирања и даре, што се има одбијати од целокупне тежине.

Чл. 71. — Мустре се овако одређују:

Комисија позива најпре пет најбољих произвођача из околине, и захтева, да целокупну бербу донесу. Из њихових дењкова изабраће по пет калуца, као мустре за сваку класу. Ове ће калуце комисија запечатити и они ће служити као мустре за целокупан откуп дуванске бербе у округу, или срезу, за ту годину.

Чл. 72. — Процент превирања одредиће се на овај начин:

Процент према години и пределу, где се дуван гаји не може бити мањи од 8% ни већи од 12%.

Чл. 73. — Дара ће се одредити мером, и колико буду тешке везе, саргије и конопци, толико ће се одбити сваком произвођачу по дењцима.

Чл. 74. — Сваки произвођач мора о свом трошку донети дуван на место, где се откуп врши.

Произвођач не сме без спроводнице износити скалупљен дуван из својих зграда. Ову спроводницу издаје му окружно дуванско надзорништво.

Произвођач може присуствовати оцени, али не сме никако утицати на рад комисије, нити јој сметати у раду, иначе ће га руковођа с места позвати да се удали.

Чл. 75. — Сваком произвођачу прво се цени, да ли је калупе и дењке тако средно, како је одређено члановима: 49, 51, 52, 53, 54,

55 и 56. Ако је одступање мало, онда ће се о трошку произвођача средити калупи и дењке.

Ако би у појединим дењкама I, II и III класе било калупа из ниже класе, или калупа из шкарта, онда ће се овакве дењке оценити по калупима најниже класе, које се у њима налазе.

Чл. 76. — Ако произвођач противно члану 47., дуван кваси и у опште квари, оцениће се цела берба као шкарт.

Чл. 77. — Који произвођач, при предаји дувана, мање преда, него што је по члану 45. требао предати, најпре ће му се, без накнаде, одузети од дувана онолико, колико је мање предао, а по том наплатиће му се за сваки килограм мањка 3 динара, и забраниће му се даља производња.

За наплату ове казне, јамчи цела дуванска берба.

На сасушење, превирање и отпатке, пре откупа, признаће се сваком произвођачу 10% мањка.

При мерењу низова, увек ће се означити у каквом је стању био дуван.

Чл. 78. — На име трошкова око откупа и свију других административних трошкова, наплаћује се од сваког произвођача по једна пара динарска, од сваког килограма примљеног дувана.

Чл. 79. — Из прихода добивеног по члану 78. плаћа се сваком члану комисије десет динара дневно и накнађује му се попутнина.

Чл. 80. — Општинску таксу за мерење (кантарину) плаћа произвођач.

Чл. 81. — Све, што комисија огласи да не долази ни у једну класу, ни у шкарт, као и ситнину и отпатке, одмах ће поништити.

Чл. 82. — Чим се дуван прими, благајник га готовим новцем исплаћује. На случај какве сметње, дуван ће се исплатити најдаље за два дана по пријему.

Одсек трећи. О магацинима за примање и смештање дувана.

Чл. 83. — За пријем и смештај целокупне дуванске бербе подићи ће се потребни магацини, у које ће се сместити непрерађен дуван ради превирања и чувања.

За пријем дувана у окрузима и срезовима, где се дуван у већој количини сади, подићи ће се магацини за откуп дувана.

Чл. 84. — Прерађен дуван увек ће бити смештен у засебне магацине, који ће бити суви и у свему подесни за смештај дуванских прерађевина. Ови магацини имају се подићи у свима местима, где Министар Финансија, на предлог Управе монопола дувана, реши, да буде стовариште прерађеног дувана.

Чл. 85. — Подизање ових магацина, како за непрерађени, тако и за прерађени дуван, извршиће се у што краћем року, а платиће се из прихода, који се од монопола дувана добију.

Грађење магацина врши се под надзором и руковањем чиновника које Министар Финансија по предлогу Управе дувана одреди.

Лицитације за подизање потребних зграда за Управу монопола дувана држе се код саме Управе. Уговоре о подизању потребних грађевина закључује Управа монопола дувана с предузимачем.

Но овај уговор тек онда вреди пошто га Министар Финансија одобри.

Омање грађевине, по саслушању управног одбора и одобрењу Минастра Финансија, може Управа монопола дувана подизати и у сопственој режији.

Но и за овакве грађевине претходно увек ће се држати јавна или офертална лицитација.

Одсек четврти. Забрањена производња.

Чл. 86. — Производња дувана са свим је забрањена у свима местима у земљи, која нису побројана у члану 8. овога Закона.

Чл. 87. — Без дозволе за сађење дувана, забрањена је производња дувана свакоме и у оним местима, која су побројана у члану 8. овога Закона.

Чл. 88. — У којој се општини, где је гајење дувана дозвољено, појави знатно кријумчарење, Минстар Финансија, по предлогу Управе Монопола Дувана, забраниће сађење, у таквој општини, за идуће три године.

Чл. 89. — Појединац, који буде за кријумчарење осуђен, неће добити, ни он ни његова задруга, дозволу за гајење дувана, за време од пет година.

Чл. 90. — Где се нађу недозвољени садови дувана, произвођач је дужан све садове, у присуству органа управе монопола дувана, поништити. Ако то не учини сам, Управа монопола дувана поништиће о његовом трошку.

Чл. 91. — При сваком поништавању ставиће се записник, у коме ће се означити: код кога је и колико нађено недозвољено засађеног дувана.

Поништавању недозвољено засађеног дувана мора увек присуствовати председник дотичне општине, или његов заменик, и он ће ове записнике потписивати и оверавати.

Чл. 92. — Председници општина, њихови заменици и општински служитељи обавезни су, да строго мотре, да у њиховој општини не буде без дозволе засађеног дувана.

Где год нађу без дозволе засађен дуван, одмах ће јавити окружном надзорнику дуванском, који ће га заједно с председником општине или месним кметом поништити и дотично лице јавити Управи монопола дувана, да га као кријумчара оптужи.

Чл. 93. — Председник у свакој општини обавезан је, да, преко полицијске власти, до 20 Јула донесе писмено извешће Управи монопола дувана, у ком ће се изреком казати: има ли или нема у дотичној општини недозвољених расадника дуванских садова.

Чл. 94. — Сви органи Управе монопола дувана, сви органи полицијски и општински имају и право и дужност, да у свако доба дана, без претходне пријаве, могу прегледати авлије, баште, њиве, винограде и остале просторије, где се дуван гаји и гајити може, ради истраживања недозвољених дуванских садова.

Одсек пети. Производња за извоз.

Чл. 95. — Управе монопола дувана дужност је, да се постара, да створи извоз српског дувана, како непрерађеног тако и прерађеног.

Чл. 96. — Производња дувана за извоз одобриће се тек тада, кад Управа монопола дувана створи пијацу, на страни, за извоз српског непрерађеног дувана.

Производња дувана за извоз, одобриће се

само у оним окрузима и местима, која су у члану 8. овога Закона побројана.

Чл. 97. — Произведени дуван за извоз Управа монопола дувана прима у своје магацине и држи га са свим одвојено од дувана, намењеног за домаћу прераду.

На овај дуван, који је намењен за извоз, плаћа се у име лежарине $\frac{1}{2}\%$ месечно од вредности дувана.

Чл. 98. — Све што је овим Законом стављено у дужност произвађачима за домаћу производњу дувана, обавезно је и за произвођаче дувана за извоз.

Чл. 99. — Сви трошкови око превирања и сређивања дувана, намењеног за извоз, падају на терет произвађачу.

Чл. 100. — Произвађачи дувана за извоз, производе дуван на свој ризик, и ако се дуван, намењен за извоз, за три године из земље не извезе, прелази у државни својину, без икакве накнаде.

Чл. 101. — За извоз српског дувана не плаћа се никаква царина ни обртна пореза.

Одсек шести. О провозу дувана и дуванских прерађевина.

Чл. 102. — Провоз дувана и дуванских прерађевина кроз земљу може се учинити само по одобрењу Министра Финансија.

Чл. 103. — Царински поступак прописан за транзитну експедицију друге робе, вреди и за експедицију дувана.

Чл. 104. — Провоз дувана кроз Србију може се извршити само кроз царинарнице: Београдску, код Суковског моста и Врањску (односно Ристовачку).

Чл. 105. — Путници који кроз Србију пролазе, могу за личну потребу, без икакве таксе, унети до 100 грама дувана, или исту тежину дувана у цигаретама, или 20 комада цигара, или $\frac{1}{16}$ килограма бурмута.

Код кога се путника нађе више дувана, путник мора платити таксу, а ако не хтедне, дуван ће му се одузети.

Чл. 106. — Ако се код неког путника нађе прерађен дуван у већој количини, но што је предходним чланом одређено, или ако иначе неко приватно лице добије дуван са стране, за

своју личну потребу, може се унети само на царинарама, побројаним у члану 104 и то под условом, да за сваки килограм дувана и дуванских прерађевина плати таксу, коју, по предлогу Управе монопола дувана, према продајним ценама дувана у земљи, одређује Министар Финансија.

Чл. 107. — Путници који у Србију долазе, имају право да без таксе увезу или извезу, за своју личну потребу, до 100 грама дувана, или исту тежину дувана у цигаретама, или 20 цигара.

Ова повластица не вреди за путнике, који из пограничних места долазе у Србију на кратко бављење, ни за оне српске грађане, који се, из тих пограничних места, после кратког бављења у Србију враћају.

Одсек седми. О преради дувана.

Чл. 108. — Дуван се сме прерађивати само у фабрикама Монопола Дувана.

Чл. 109. — Под прерађивањем разуме се: крижање дувана, грађење свих врста цигарета и цигара, као и фабриковање бурмута.

Чл. 110. — По предлогу Самосталне Монополске Управе и Министра Финансија, а по решењу Министарског Савета, подићи ће се потребне фабрике дувана у појединим местима.

Чл. 111. — На предлог Управе монопола дувана одређује Министар Финансија, колико ће бити врста дувана и начин, како ће се исти паковати.

Чл. 112. — На сваком завијутку мора бити наштампано: врста дувана, тежина и цена.

Одсек осми. О продаји дувана.

Чл. 113. — Само Управа монопола дувана има право продаје дувана и врши га, или непосредно преко малопродаваоца или посредно преко закупаца (окружних или среских).

Чл. 114. — Продајне цене дуванских пређевина, по предлогу Управе монопола дувана, одређује Министар Финансија и обзнањује их преко службених новина. У ценовнику ће стајати рок за које време одређене цене важе.

Не никад не могу бити веће цене српском дувану од 24 динара по килограму. За страни

дуван просечна цена не може бити већа од 50 динара по килограму.

Чл. 115. — Продају дувана у вароши Београду и Топчидеру врши сама Управа непосредно преко малопродаваца. Малопродавци у Београду и Топчидеру морају куповати дуван само од Управе Монопола Дувана.

Управа је такође овлашћена отворити у Београду једну своју малопродаваоницу.

Чл. 116. — Продају дувана у целој земљи, сем Београда и Топчидера, врше закупци и малопродавци.

Али на случај да неки округ или срез нико не узме под закуп, онда продају дувана у том округу или срезу врши сама Управа монопола дувана. Трошкови око продаје имају се исплати из процента који би се дао закупцу.

Чл. 117. — У сваком округу односно срезу, може бити само један закупца. Но једно лице може бити закупца у више округа и срезова.

Чл. 118. — Право препродавања дувана у велико, даје се јавном оферталном лицитацијом, под закуп, највише на три године.

Чл. 119. — Монополска управа обзнаниће преко службених новина услове за лицитацију, у којима ће објавити колико је у сваком округу и срезу стварно продато дувана за време последње закупне периоде као и колики је проценат био у ком округу, односно срезу.

Чл. 120. — По свршеној лицитацији огласиће се за закупца у дотичном округу, односно срезу, оно лице, које се обвеже, да ће с најмањим процентом продати утврђену количину стварне потрошње дувана и дуванских прерађевина у дотичном округу, односно срезу.

Чл. 121. — Процент за пребијање трошкова оставља се лицитантима, да га надметањем утврде; но овај проценат не сме никад бити већи од 7% преко онога процента, што по члану 139-том овога Закона, имају закупци да даду малопродавцима.

Чл. 122. — Који купац у свом реону, округу или срезу, прода за једну петину више дувана и дуванских прерађевина од утврђених количина потрошње, добија на име премије, за више продати дуван, поред свога уговореног процента, још једну четвртину % процента,

ако прода за две петине више, добива још половину; ако прода три петине, добива један цео проценат % више.

Премију ову добиће само према стварној потрошњи, а не према вредности изузете робе из дуванског стоваришта.

Према томе, премија се неће рачунати ни издавати ни на вредност дуванских прерађевина, које се при истеку закупне периоде нађу у стовариштима купаца, нити код малопродаваца.

Чл. 123. — Монополска управа имаће своја стоваришта ван Београда и у другим местима. У стечају за закуп великопродаје дувана, увек ће се објавити, где постоје државна дуванска стоваришта.

Чл. 124. — Закупци за округе морају имати у окружном месту главно, а у сваком срезу споредно стовариште дувана и дуванских прерађевина. Ова стоваришта морају бити снабдевена свима врстама дувана и дуванских прерађевина у довољној количини, а најмање у главном стоваришту за подмирење петнаестодневне потрошње закупног округа, а у

споредним за подмирење петнаестодневне потрошње дотичног среза.

Чл. 125. — Магацини, у којима великопродавци дуване држе, морају бити у свему удесни и zgodни, промајиви и суви, како се дуван не би кварно.

Ако великопродавац не нађе удесне магацине и не отвори стовариште као што је у предњем члану овога Закона речено, то ће извршити Управа монопола дувана на трошак великопродавца.

Чл. 126. — Закупци купују дуван и дуванске прерађевине непосредно од Монополске Управе и полагају готов новац у сребру или новчаницама Српске Народне Банке.

Ради снабдевања потребним врстама и паковањима дувана и дуванских прерађевина, закупци су дужни на петнаест дана раније поднети Монополској Управи поруџбину за месечну потрошњу у напред. Од ове поруџбине не смеју ни у ком случају одустати, већ сву поручену робу морају у току месеца за који поруџбина гласи, а најдаље до двадесетог дана тога месеца изузети и уплатити.

Поручену робу, ако поруџбина не би била већа од уговорне месечне потрошње дотичног реона, Монополска управа дужна је ставити на расположење најдаље за петнаест дана од дана кад је поруџбину примила, а вишак кад стигне.

Ако закупац сву поручену робу не изузме и не уплати до одређеног дана овим чланом, уговор о закупу раскида се и кауција пропада.

Чл. 127. — Министар Финансија одобрава или не одобрава лицитацију о закупу продаје дувана. Кад Министар лицитацију одобри, Монополска управа закључује са закупцем уговор, према објављеним условима за закуп, а који ће у детаљима предвидети сва права и дужности Монополске управе и закупца.

Чл. 128. — За сигурност испуњења уговора продаје, закупац полагаје благајни Монополске управе 5% на име кауције од Управом утврђене и обзнањене годишње потрошње дувана у дотичном округу, односно срезу у готовом новцу или државним хартијама од вредности по номиналној вредности или у непокретном имању. Али у непокретном имању

не може се кауција положити више од половине њене вредности. Непокретно имање, које се за кауцију даје, морају проценити процениоци управе фондова. Имање за кауцију вреди половину процењене вредности.

Ова кауција служиће како за сигурност испуњења уговора, тако и за казне и остале накнаде, на које би закупца у току закупа осуђен био по одредбама овога Закона.

У колико се кауција према овом члану крњи дужан је закупца попунити је у року од десет дана од дана саопштења. Ако по овој наредби не поступи уговор се раскида и остатак кауције му пропада.

Чл. 129. — Закупци у закупном реону продају дуван малопродавцима. Малопродавци купују дуван од својих окружних, односно среских закупца и плаћају га сребром или сребрним новчаницама Српске Народне Банке.

Чл. 130. — Закупац има право продавати дуван малопродавцима само у свом округу, односно срезу. Тако исто малопродавци морају куповати дуван само од закупца из свог округа, односно среза.

Чл. 131. — Закупци морају у сваком округу, односно срезу, имати једну своју малопродавницу, која мора бити у свако доба снабдевана свима врстама дувана и дуванских прерађевина.

Чл. 132. — Малопродавци продају дуван на ситно. Колико ће у ком округу бити малопродавница одређује Управа монопола дувана.

Чл. 133. — Право малопродаје дувана даје и одузима Монополска управа и против њезиних решења нема жалбе. Право малопродаје даје се само на личност и без одобрења Монополске управе не може се на другог пренети.

Чл. 134. — Надлежни органи Монополске Управе могу у свако доба, кад су продавци отворене, прегледати и мотрити, да ли закупци и малопродавци врше све наредбе Монополске Управе, које се односе на продају и чување од квара дувана и дуванских прерађевина.

Чл. 135. — Малопродавнице дувана морају бити отворене у прописно време. У свакој малопродавници на угледном месту мора стајати тарифа по којој се продаје дуван и

дуванске прерађевине. Продавати се не сме ни скупље ни јевтиније но што је на завијутку и по тарифи продајна цена означена. С поља на малопродавници стајаће табла с назначењем „Продавница дувана“.

Чл. 136. — Малопродавци смеју продавати само онај дуван и дуванске прерађевине, које су у државној фабрици израђене.

Чл. 137. — Малопродавци не смеју дуванске пакете и кутије отварати, квасити и мешати. Они их морају продавати онако како су их купили.

Монополска Управа може допустити и за сваку врсту цигарета да се продаје и на комад по означеној вредности, али се пакети испод 100 комада не смеју отварати.

Чл. 138. — Малопродавница дувана може бити, или самостална у засебним просторијама, или као узредна радња у просторијама главне радње дотичног малопродавца, но ни у ком случају не смеју бити малопродавнице у радњама: пиљарским, касапским, сапунарским, нити у опште у радњама које продају робу, која је лако изложена квару и трулежи.

Чл. 139. — Малопродавци добијају за продају дувана и дуванских прерађевина на ситно проценат.

Овај проценат одредиће Министар Финансија по предлогу Управе монопола дувана.

Чл. 140. — Само српски поданици могу бити закупци и малопродавци и то ако уживају сва грађанска права и ако нису били осуђувани за кријумчарске или друге кривике што бешчасте. Право на мало продају имају првенствено они грађани, који су се пређе занимали дуванском радњом, телесно неспособна лица и инвалиди.

Одсек девети. О казнама

Чл. 141. — Кривике учињене по Закону о монополу дувана деле се на преступе и иступе. Преступи су све кријумчарске кривике и остале, које се казне новчано од 150 до 1800 динара или затвором преко (30) тридесет дана. Иступи су све кривике, које се казне до 150 динара новчано или затвором до 30 дана.

Чл. 142. — Преступну кријумчарску кривицу учинио је и биће кажњен као кријумчар:

1., ко противно одредбама овога Закона увози дуван са стране;

2., ко дуван без дозволе сади више од пет струкова;

3., ко има дозволу за сађење дувана, па ништа не преда од своје бербе или преда само једну трећину од исте;

4., код кога се нађе дуван у листу или дуванско семе а нема право да их држи и чува по одредбама овога Закона;

5., ко продаје непрерађен дуван;

6., ко продаје дуван прерађен у другим радионицама а не у државним фабрикама;

7., ко дуван купује с друге стране, а не из продавница Монополске управе а дуван није прерађен у државној фабрици Монополске Управе или је унесен са стране, или код кога се нађе кријумчарског дувана више од пет грама сем случаја из члана 107 овога Закона;

8., код кога се нађе алат за прерађивање дувана;

9., закупац који дуван продаје ван свога закупног реона (чл. 130. овог Закона);

10., закупац који дуван намењен за срез са већим процентом продаје у срезу са мањим процентом (члан 139. овог Закона);

11., закупац који малопродавцима продаје дуван са мањим процентом од онога на који се приликом закључења уговора о закупу Монополској управи обвезао.

Чл. 143. — Сви преступи (изложени у члану 142.) казне се новчано од 150—1800 динара или затвором до годину дана.

Поред тога сви кријумчарски предмети одузимају се без икакве накнаде, а сва оруђа, којима је кријумчарење извршено, као: стока, ксња, алати и т. д., продаће се у корист монополске касе.

Но ако монополски суд, приликом пресуђења кривице, нађе да одузета и продата оруђа нису била неопходно потребна за извршење кријумчарења, тј. да се кријумчарење могло извршити без дотичних оруђа, наредиће у пресуди да се окривљеном врати новац добивен од продаје узапћеног оруђа.

Ко се огреши о тач. 3. чл. 124. овога Закона, поред казне, изгубиће право на сађење дувана за три године.

Чл. 144. — Оруђа, стока, кола, алати и друго, што се код кријумчара ухвати, вратиће се овде одмах само у случају, ако монополској надлежној власти положи у новцу њихову вредност по процени.

Чл. 144. а. — Ако је кријумчар странац или скитница, а није у могућности да положи суму, на коју би осуђен био, или довољно јемство да, предаће се најближој општинској или полицијској власти, ради стављања у притвор до решења кривице.

Монополска управа расправља овакве кривице одмах, чим јој се за то јави од стране власти.

Издржани притвор рачунаће се у казну. Осуђени жалиће се из притвора противу одлуке Монополске Управе.

Чл. 145. — Чиновници и у опште државни служитељи поште, телеграф а и жељезнице, који помажу кријумчарење и кријумчаре, да се казне троструком мером казне одређене овим Законом за обичне кријумчаре.

Чл. 146. — Сви државни чиновници и служитељи грађанскога, војнога и свештеничкога

реда, као и сви општински часници и њихови служитељи, који гаје дуван без дозволе, да се поред казне по чл. 142. осуде и на губитак службе.

Чл. 147. — Ко се у току једне године ухвати у кријумчарској кривици по други пут сматра се да је у поврату и казниће се двогубом казном предвиђеном чланом 143 овог Закона.

А ако се у истој години ухвати и по трећи пут, казниће се само затвором.

Но затвор ни у ком случају не може бити већи од године дана.

Чл. 148. — Ако је у једном кријумчарењу било више лица, казниће се сва као саучесници.

Чл. 149. — Тужбе против кријумчара подуже кријумчарски одсек Монополске управе. Све остале власти: царинске, полицијске, општинске итд., које су позване да хватају кријумчаре, морају слати прописне записнике и одузете кријумчарске предмете кријумчарском одсеку Монополске управе на поступак.

Чиновник, који не подигне тужбу против кријумчара или допусти да поднесена тужба

застари, као и онај, који ради на извршењима пресуда, који допусти да пресуда или решење застари, одговоран је материјално за причињену штету, а поред тога изгубиће дужавну службу за свагда.

Чл. 150. — Кријумчарске кривице извиђају истражне окружне и среске власти, а суди Монополска Управа.

Чл. 151. — Министар Финансија овлашћује се, да за извиђање и суђење кривица по овом и другим монополским законима као и за извршење пресуда и решења, по тим кривицама изреченим пропише нарочити поступак у споразуму са Државним Саветом.

Чл. 152. — Кријумчарске кривице суди монополска управа колегијално. У састав суда улазе: управник или његов заступник као председник и шефова одсека: за производњу и продају као чланови.

Кад је који од ових спречен, заступа га шеф другог ког одсека осим кријумчарског: ако шефова има, у противном узимаће се њихови заступници.

Чл. 153. — Истражне власти дужне су испитати сваку кријумчарску кривицу у року од 10 дана по пријему тужбе. Но ако има да се испита ко год из другог округа, онда најдаље за 20 дана.

Чл. 154. — Против пресуда Монополске управе осуђени се може жалити Државном Савету у року од десет дана од саопштења пресуде. Одлуке Државног Савета су извршне и обавезне за Монополску управу.

Жалбе се предају Монополској управи непосредно или преко поште на повратни реџис, која је дужна по оцени благовремености жалбе слати предмет Државном Савету на решење у року од 5 дана.

Чл. 155. — Кад пресуде постану извршне слаће их Монополска управа на извршење полицијским властима, које их морају извршити најдаље у року од 30 дана, сем случаја, ако се морају извршивати из непокретног имања осуђеног.

За све кријумчарске кривице, ако је кривац произвођач, служи за наплату казне као гаранција на првом месту остали неоспорени дуван.

Надзор над извршењем пресуда водиће кријумчарски одсек Монополске управе.

Чл. 156. — Ако осуђени не би имао покретности или непокретности по другом ставу овог члана, откуда би му се могла наплатити казна по овом Закону, казна ће му се заменити затвором, рачунајући пет динара за један дан затвора.

За извршење осуда по овом Закону може се осуђеном узети само једна трећина непокретног имања, које му остане преко онога, што му се по Грађанском Поступку (§ 471. тач. 4.) не може продати за дугове.

Осуда из тач. 9., 10. и 11. члана 142. овог Закона наплаћиваће се из кауције закупчеве, коју је овај дужан попунити на позив Монополске Управе за десет дана.

Чл. 157. — Као иступ казниће се све дисциплинске кривице по овом Закону, као:

а) са 50 до 100 динара председник општине или његов заменик, који овери нетачно пријаву (Чл. 11.); ако је случај оверења лажне пријаве, онда се казни по Кривичном Закону;

б) са 20 до 100 динара председник општине или његов заменик, кад у наређеном року по

члану 11. не поднесе пријаве окружном надзорнику;

в) са 3 динара од сваког засађеног ара произвођач који засади мање дувана него што му је одобрено (члан 25.).

Од ове казне ослобођава се онај произвођач, који није могао извршити расађивање услед атмосферских непогода или кад му је расад угнуо;

г) са 50 динара произвађач, који до 1. јула не поништи расадник, или да расад лицу које нема дозволу за сађење дувана (члан 28.);

д) са 5—10 динара произвођач који не расади дуван у правилним редовима (члан 31.);

ђ) са 20 динара произвођач који би преко рока одређеног заливао дуван;

е) са два динара од 100 струкова произвођач који се не оправда по члану 35.;

По горњој размери казниће се сразмерно ако му је и мањи број струкова нестао;

ж) са 5 динара произвођач који не прави низове дувана у једнакој дужини по члану 43;

з) са 10 динара произвођач који, пошто обере дуван не поништи стабљике (чл. 48);

и) са 50 динара произвођач, који бере, везује и калупи без предходне пријаве Монополској Управи (чл. 38 и 50.);

ј) са 2 динара произвођач који противно чл. 52. више листова метне у један калуп;

к) са 10 до 30 динара председник општине или његов заменик, који по чл. 91. не следује позиву органа Монополске Управе или неће да овери записнике;

л) са 20 до 50 динара председник општине или, ако је општина састављена из више села, кмет у чијем се селу нађе недозвољено засађеног дувана после 20. јула (чл. 93);

љ) са 10 до 20 динара произвођач, који се огреши о члан 33. овог Закона;

м) са 5 до 10 динара код кога се нађе кријумчареног прерађеног дувана до 5 грама;

н) са 100 динара закупац који се огрешио о члан 135. овог Закона;

о) са 50 динара малопродавац, који се огрешио о члан 135. овога Закона;

п) са 2 динара за сваки квадратни метар више засађеног земљишта дуваном, које произвођач засади више него што му дозвола гласи;

р) са 50 динара произвођач, који без наредбе и спроводнице износи дуван скалупљен из својих з рада (чл. 74. овог Закона);

с) са 20 до 30 динара председник или члан општинског суда или месни кмет, ако је општина састављена из више села, који сазна да ко пуши кријумчарски дуван, па не учуни корак, да се кривац казни;

т) са 20 до 50 динара ко без дозволе продаје дуван и дуванске прерађевине, које су израђене у фабрици монопола дувана;

у) са 50 до 100 динара малопродавци који имају права на продају дувана по овом Закону, па монополисан дуван квасе или му у опште мењају прописани облик и начин паковања;

ф) са 30 до 150 динара малопродавац, који купује дуван из другог округа, односно среза, а не од закупца или од њега овлашћеног лица у свом округу, односно срезу;

х) са 20 до 100 динара малопродавац, који своју дозволу пренесе на друго лице без знања и одобрења Монополске Управе, и

ц) са 10 до 20 динара код кога се ухвати да је без дозволе или у недозвољеним местима посадио дувана до пет струкова.

Чл. 158. — Поред казне изложене у чл. 157. кривац ће се осудити:

а) у случају тачке: в., г., д., ђ., е. и и., још и на губитак права на производњу дувана за идућу годину;

б) у случају тачке: т., у. и ф., малопродавцу ће се одузети право на продају дувана и дуванских, прерађевина, а тако исто и сав дуван без икакве накнаде;

в) у случају тачке п., више засађени дуван поништиће се.

Чл. 159. — Сви се иступи казне административно на основу записника састављених по пропису члана 160. овог Закона.

Осуде ове изриче Монополска Управа и оне су одмах извршне.

Чл. 160. — Монополска Управа и сва лица, позвана овим Законом за хватање кријумчара и која су дужна да пазе на правилно извршење овога Закона, дужна су чим ухвате кријумчара или примете неправилности, да сачине записник о томе.

Овај записник мора бити састављен по формулару, који Монополска Управа пропише.

У њему мора бити означено кад је и место где је кривац ухваћен, количина нађеног кријумчареног дувана, какво је дело учинио, да ли кривац дело признаје, или не признаје шта кривац у своју одбрану наводи.

Исти записник потписаће и осумњичено лице пред два присутна часна грађанина, који ће се такође потписати и биће оверен од власти, која је дело ухватила. Ако осумњичено лице није хтело записник потписаћи, то ће се забележити у записнику.

Овакав записник има силу потпуног доказа, ако окривљени не би што с основом навео, што би важност записника оспоравало.

Чл. 161. — Ко се ухвати да прави и протура лажне завоје и жигове Монополске Управе, да се казни по Кривичном Закону, као и онај који покуша да прави или протура лажне новце (глава XIII, §§. 145. и 146. Крив. Зак.)

Чл. 162. — Ако се кривци за кријумчарске кривице и иступе извршним решењем ослободе од казне, — одузети дуван не враћа им се, већ им се исплаћује вредност његова по

процени одређене комисије од стране Монополске Управе.

Против ове процене нема места жалби.

Одузети предмети такође се не враћају, већ им се накнађује вредност по продајној цени, изузев члана 144. овог Закона, у коме им се случају враћа положена сума по процени.

Чл. 162. а — Ако је одузети дуван био прерађен у државној монополској фабрици, па се окривљени извршном одлуком ослободи казне вратиће му се новац, што га је Монополска Управа добила приликом продаје најближем продавцу монополских предмета, по одбитку прописаног одпуста (рабата) продавачког за продавце на мало.

Чл. 163. — На случај основаче сумње, да неко кришом дуван чува, прерађује или продаје прерађени дуван и његове прерађевине, монополски контролор и остало монополско особље као и све власти, које су овим Законом позване, да хватају кријумчаре, имају право, да у присуству полицијског чиновника или председника општине или његовог заступника и два грађанина, учине претрес у кући и оста-

лим зградама оцого лица, на које се сумња да је кријумчар. Ну овај претрес мора се саобразити одредби чл. 30. земаљског Устава.

О резултату претреса сачиниће се записник који ће потписати изасланик власти, орган монополски, осумњичено лице и присутни грађани. Записник овај послаће се кријумчарском одсеку Монополске Управе на даљи поступак и издаће се осумњиченом лицу у овереном препису.

Чл. 164. — Кад контролор монополски или друго лице, позвано да хвата кријумчаре, посумња да код кога лица, које нађе на путу или другом коме удаљеном месту има кријумчарског дувана, а не би било могућности да ту одмах нађе и присутнике или органе општинске или државне власти, може исто лице сам претрести. Но у том случају мора одмах саставити записник о резултату претреса и исти издати у препису претресеном лицу, а истог дана извести о томе и своју надзорну власт.

Чл. 165. — За кога се органа Монополске управе докаже, да је коме подметнуо дуван

или дуванске прерађевине казниће се затвором од шест месеци до две године, а поред тога и искључењем из сваке монополске службе на свагда.

За ово дело може монополског органа тужити суду и приватни и Монополска управа.

Чл. 166. — Ко ухвати или прокаже кријумчара, добија у име награде трећину оне суме, која се од кријумчара наплати у име казне.

На ову награду немају права органи монополске струке ни осталих државних ни општинских власти, којима је дужност да хватају кријумчаре.

Чл. 167. — Све кријумчарске кривице из чл. 142. и остали преступи застаревају за три године, а сви иступи за годину дана.

Чл. 168. — Пресуде и решења по кријумчарским кривицама застаревају за онолико времена, за колико би застарела и сама дела по којима су те одлуке изречене.

Чл. 169. — За почетак и прекидање застарелости важе одредбе Општег Кривичног Законика (главе VIII и XXXV).

Одсек десети. О Управи Монопола Дувана.

Чл. 170. — Управа Монопола Дувана је самостално државно надлештво, а — стоји под Министром Финансија.

Чл. 171. — Задатак је Управе монопола дувана:

Да се стара о извршењу овога закона, т. ј. да води бригу о производњи, преради, продаји, увозу и извозу дувана у дуванских прерађевина.

Она стоји у непосредној вези како са свима државним надлештвима, тако и приватним лицима.

Чл. 172. — Управа монопола дувана са стоји се из управника, управног одбора и потребног персонала, који је овим Законом предвиђен.

Чл. 173. — Управник државних монопола поставља се на предлог Министра Финансија Краљевим указом а по избору и предлогу Самосталне монополске управе.

Звање управника дели се по плати на две класе: I класа 10.000 и II 8.500 динара годишње.

Чл. 174. — Дужности су управника:

а) да самостално потписује сву преписку и отправља све послове по овом Закону;

б) да шаље извештаје Министру Финансија о свему што се у седницама управног одбора реши;

в) да у свима питањима пуноважно заступа Управу монопола дувана;

г) да води надзор и одржава дисциплину над свима органима Управе монопола дувана;

д) да подноси Управном Одбору на решење све предмете, за које је он надлежан по Уредби о самосталној Монополској Управи;

е) ако је Управник ма у ком случају спречен да своју редовну дужност отправља, заступа га у дужности шеф администрације, који је помоћник управников.

Чл. 175. — Чланова управног одбора има девет. Они се постављају на предлог Министра Финансија Краљевим указом на три године. Од њих морају бити један правник и двојица стручни познаваоци дувана.

Чланови управног одбора смењују се овако: на крају сваке године иступају три члана, и замењују се новима. Чланови, који су иступили

могу бити поново наименовани. За прве две године решиће се коцком, која три члана иступају. Децидије увек иступају по постављању најстарија три члана.

При ступању у дужност чланови одбора полагају заклетву, која гласи:

„Ја Н. Н. закљичем се свемогућим Богом, да ћу све оно, што као члан одбора у званичном положају сазнам, строго као тајну чувати, да ћу на сва питања, која се у управном одбору подносе на мишљење по мојој савести тражено мишљење давати и да ћу увек најсавесније штитити интересе Управе монопола дувана и као своје сопствене чувати.“

Чл. 176. — Рад ће управног одбора бити пуноважан, кад их буде у седници најмање седморица, сем управника монопола дувана.

Управни одбор састаје се на позив управника кад год потреба захтева, а најмање један пут сваког месеца.

За сваку седницу морају бити позвани сви чланови одбора.

Управни одбор решава већином гласова, а у случају равне поделе гласова, решава она страна на којој је глас председавајућег.

Дужност је управног одбора да даје мњење о свима оним питањима, која му управник на мишлење изнесе, и за које је потребно мишлење управног одбора.

О својим седницама управни одбор води записник, који ће се прво завести у деловодник, па онда се убележава у нарочиту законски оверену књигу. Записник сваке седнице потписују сви присутни чланови.

Чл. 177. — Управни одбор не може се мешати у оне послове, који су поверени самом управнику.

Чл. 178. — Министар Финансија, кад год за потребно нађе, долази у седнице управног одаора. Он није дужан да уважи мишлење одбора, кад нађе да се исто коси са интересима државним.

Чл. 179. — Управном одбору дужност је давати мњење о свима питањима, која му на решење износи управник монопола дувана.

Чл. 180. — Ова питања морају свагда доћи пред управни одбор:

а) цена о откупу земаљског дувана;

б) предлози о изменама у продајној тарифи дувана и дуванских прерађевина;

в) предлози за куповину страног дувана у листу и дуванских прерађевина;

г) предлози о фабрикацији дувана;

д) одређивање процента малопродавцима дувана;

е) питања финансијске природе;

ђ) предлози о грађевинама;

ж) о дијурнама, које се дају приватним лицима, која са управу монопола дувана какав посао врше;

з) о накнадном кредиту, који буде Управи монопола дувана преко потребан, а у буџету није предвиђен, или је предвиђена цифра утрошена.

и) о лицитацијама, које су нужне и које се држе за набавку дувана, подизање грађевина, давање под закуп права великопродаје дувана;

ј) буџет Управе монопола дувана — и

к) оверава биланс радње Управе монопола дувана.

Чл. 181. — Чланови управног одбора добијају у име награде 10 динара за сваки дан,

кад су седнице држане, и то само они који су седницама присуствовали.

Чл. 182. — Управа ће водити своје послове на основи трговинској и економској.

Све набавке, које превазилазе вредност од 1000 динара, вршиће путем јавне или оферталне лицитације. Изузетак од овога правила дозвољен је само у случају преке потребе за набавку дувана за прераду, као и за поједине артикле, потребне фабрици, што се набавља без лицитације. На случај да лицитација не да повољни резултат за набавку дувана, може се набавка и без лицитације непосредно извршити. Но ову набавку мора одобрити управни одбор и Министар Финансија.

Књиге ће се водити двојно, према природи сам га посла, тако, да се може у свако доба контролисати све до ситница.

Чл. 183. — Управник са управним одбором сваке године саставља биланс активе и пасиве Управе монопола дувана. Овај биланс подноси на одобрење Министру Финансија, а по том га обзнањује у службеном делу званичних новина.

Чл. 184. — Да би Управа монопола дувана што успешније вршила одређену јој дужност, дели се на одсеке, а за вршење службе у целој земљи постоји потребан број магацина за прерађене дувана и окружна надзорништва.

Чл. 185. — Управа монопола дувана према своје задатку дели се на шест одсека, и то:

- а.) Одсек административно — кријумчарски;
 - б.) Одсек за производњу;
 - в.) Одсек за књиговодство;
 - г.) Управа главног стоваришта непрерађеног дувана;
 - д.) Управа фабрике за прераду дувана; и
 - е.) Одсек за продају дувана.
- Одсеци под г., и д., имају засебну архиву и деловодство.

Чл. 186. — На челу свакога одсека стоји шеф, који је одговоран за све послове свога одсека.

Шефови одсека под д, и е, врше самостално поверену им дужност, за коју су и одговорни.

Шефови осталих одсека потписују предмете од мање важности свога одсека, а прем

потписују сваки акт, који потиче из њихових одсека.

Чл. 187. — Шефови појединих одсека деле се по плати, и то:

а) звање директора фабрике Монопола Дувана дели се по плати на две класе: I класа 8000, а II класа 7072.80 динара годишње.

Директор фабрике може имати додатка до 1000 динара годишње.

б.) Шеф главног књиговодства дели се по плати на три класе: I. класа 5000, II. класа 4000, III. класа 3000 динара годишње.

в.) Шефови осталих одсека деле се по плати на четири класе: I. класа има 4000 дин. II. класа 3500, III. класа 3000 и IV. класа 2500 динара годишње.

Чл. 188. — У круг рада административно-кријумчарског одсека спада:

а) да дели посао свима одсецима; да води надзор над архивом за све одсеке; да води кореспонденцију, која не спада у специјални круг рада осталих одсека; да се брине о постављању, отпуштању, казнама и свима личним односима, како свега управног — унутрашњег

— тако и свега надзорног особља, према предлозима појединих одсека и надзорништва; да води надзор над општим персоналом и по-слугом; да води надзор и рачуна о распореду дуванских контролора и вршењу њихове службе; да прегледа месечна извешћа о раду надзорништава и њиховог особља, да према њима наређује шта треба и да прави по њима реферате за све остале одсеке;

б) да води кријумчарске књиге и регистре и књиге недозвољених садова; да се уверава да поједина надзорништва шаљу прописно кријумчарске записнике, да су исти код њих заведени у кријумчарски регистар; да их заводи у књиге; подиже тужбе против преступника — кријумчара; води рачуна о изрицању казни; о наплати казни од стране окружних финансијских власти или начелства и о уношењу истих у благајницу монопола дувана; о подели новчане казне на потказиваче и хватаче и упућује дотичне реферате књиговодству на исплату; да води рачуна о редовном пошиљању кријумчарских предмета од стране надзорништва; да исте спроводи Управи главног стоваришта; да води бригу о томе, да се исти

тамо комисијски оцењује; да се према оце и по боновима — главно стовариште задужује, да води рачуна о томе, колико се и да ли се доиста неупотребљиви дуван и неупотребљиви кријумчарски предмети поништавају и спаљују, и да надзорништва по свему одужује; реферише о трошковима, који се учине око поништења струкова засађених без дозволе и води бригу да се исти од кријумчара наплате; извиђа просте иступе осталих врсти.

Чл. 189. — Поред шефа, овај одсек састоји се из следећих чиновника и званичника: 1. архивара, 1. регистратора, 1. књиговођу, 1. експедитора, 1. писара и 2 практиканта.

Чл. 190. — У круг рада одсека за производњу спада: — одобравање, редуцирање, сађење дувана и вођење књига за производњу; води надзор у погледу на производњу дувана од почетка, па све до предаје и откупа дувана; даље има се бринути да се потребни записници, формулари, катастралне листе, и листе мерења на време попуњавају и у књиге заводе; наређује брање, везивање дувана; руководи откупом дувана и надзирава оцену ду-

вана; води књиге и спискове за оцену и исплату дувана произвађачког — по сцени вештака — одређених за тај посао; надзирава рад око дувана докле не преври, у магацинима у земљи и докле се не преда у магацине главног стоваришта, изрђује како правила и упуте, тако и расписе за све гране производње; води рачуна о томе, јесу ли произвађачи према броју струкова и према броју низова, предали потпуну количину своје бербе; стара се о одузимању дувана од оних произвађача, који се ухвате у продаји дувана од сопствене бербе; извиђа просте иступе о производњи и стара се о наплати казни и о извршењу истих, и о свему осталом што у круг рада овог одсека спада по овом Закону.

Чл. 191. — Поред шефа овај одсек има следеће особље: 2 књиговође за књиге производње, оцене, исплате и иступе.

Чл. 192. — У круг рада одсека за књиговодство спада: вођење књига по двојном књиговодству: главне књиге дневника, инвентара и свију потребних помоћних књига; во-

ђење платних спискова за све особље; набавке материјала, дувана, одела, оружја итд. и исплате набавака, ануитета и интереса; обрачуни са касама дуванске ренте и дуванских лозова или Управом народних зајмова, одсеком за продају дувана, фабриком за изузимање непрерађеног дувана, главним стовариштем за куповање дувана, издавање дувана фабрици на прераду, задуживање и одуживање за кријумчарске предмете, куповина и продаја дувана; обрачуни о цени откупљених дувана и о трошковима око дувана произвиђачких, обуставе по забранама и за рачун управе — од плате стражара за њихово одело и оружје; контролсање надзорништва у исплатама; страна кореспонденција за целу Управу и кореспонденција одсека и у опште све што се тиче примања и издавања Управе монопола дувана.

Чл. 193. — Поред шефа овај одсек има следеће особље:

1. главног благајника, 1. књиговођу, 1. помоћника благајнику, 1. економа, 1. практиканта.

Чл. 194 — У круг рада главног стоваришта непрерађеног дувана спада: — вођење

главне књиге о улазу и излазу дувана; примање дувана куповином од произвођача у земљи и увозом са стране; издавање дувана фабрици; инвентар материјала; примање кријумчарских предмета, задуживање по процени и одуживање — по овереном поништавању, или по предаји фабрици на прераду; вођење преписке са Управом, и преко ње с фабриком; вођење књиге о исплати радника и надзорника магацина, манипулација са непреврелим дуванима и. т. д.

Чл. 195. — Поред шефа — управника — који је и књиговођа, овај одсек има и следеће особље:

1. књиговођу и 1. магационера дуванског стручњака.

Потребан број настојника у магацинима и над радницима.

Чл. 196. — Фабрика Монопола дувана има своју засебну управу, али зависи од Управе монопола дувана, и отуда прима наредбе.

У круг рада фабрике дувана спада: целокупна радња око фабрикације дувана.

Министар Финасија прописује на предлог
Управе монопола дувана, правила за фабрику.

Чл. 197. — Директор фабрике управља
свима манипулацијама фабричким, подноси
извештај Управи монопола дувана о по-
ребној количини и каквоћи дувана у листу,
као и о количини добивене дуванске прера-
ђевине.

Директор фабрике дувана поставља и
отпушта сав персовал осим указних чиновника
а у границама овог Закона. Он може и указног
чиновника, који на штету фабрике ради, при-
времено од службе удалити и предложити да
се такав чиновник казни, или са свим из слу-
жбе отпусти.

Чл. 198. — Осим директора фабрике ду-
вана у фабрици постоји још ово особље:

- а) један контролор,
- б) „ рачуновођа,
- в) „ економ,
- г) „ благајник,
- д) „ машиниста,
- ђ) „ стручњак за дуван,
- е) „ магационер прерађене робе.

ж) један шпедитер, и
з) потребан број настојника за поједина
одељења фабрике.

Чл. 199. — Одсек за продају дувана поред
непосредне продаје за варош Београд и Топ-
чидер, као и у окрузима у којима продаја у
државним рукама остане, има да се брине да
управини магацини прерађеног дувана буду
увек снабдевени са довољном количином ду-
ванске робе. За сазнање колико за који мага-
цин и за које време треба слати дуванске робе,
одсек за продају послужиће се количином по-
трошње за прошлих 15 дана. Одсек води ста-
тистику месечне продаје дувана у земљи; мотри
на великопродавце, да ли врше све обавезе,
које су уговором о закупу за великопродају
дотичног округа на се примили; води спискове
малопродаваца и контролише, врше ли они све
оно, што им је закон у дужност ставио.

Чл. 200. — Поред шефа овај одсек има
следеће особље:

- 1 књиговођу за малопродају,
- 1 магационера главног стоваришта изра-
ђене робе,

1 магационера за стовариште прерађеног дувана за Београд—Топчидер.

Где по потреби постоји стовариште прерађеног дувана у земљи, у сваком ће бити по један магационер.

Чл. 201. — За вршење свију одредаба Закона о монополу дувана у земљи, постоји спољње административно особље — и то:

У сваком округу где се дуван производи постоји окружно надзорништво са овим особљем:

- 1-во окружни надзорник;
- 2-го за сваки срез поднадзорник;
- 3-ће један практикант — и
- 4-то потребан број дуванских контролора.

У округима, у којима се дуван не производи постоји само окружни поднадзорник и у сваком округу по један или два коњичка стражара.

За надзорника и поднадзорника може бити постављен онај, који је свршио најмање шест разреда гимназије, трговачку или другу какву стручну школу.

Дувански контролор може бити онај који је;

- а) добро писмен;

- б) одслужио пун рок у војсци или жандармерији, а нарочито, ако је изнео какав чин;
- в) да је потпуно здрав и да није старији од 40 година;

- г) да је без порока и да није био осуђиван за какво прљаво дело.

Ове одредбе не односе се на надзорнике, поднадзорнике и контролоре, које овај Закон у служби затекне.

Чл. 202. — Свима овима спада у дужност: да воде надзор над производњом дувана, да се не би вршило кријумчарење у ма ком виду; да спречавају и хватају кријумчаре и кријумчарске предмете; да контролишу продају дувана и продавце дувана и да врше све наредбе добивене од Управе Мднопола Дувана, било да их добивају непосредно или посредно.

Да би ову дужност могли свакад тачно вршити и крајумчарењу на пут стати, овлашћени су, да употребе све законске мере овде предвиђене.

На случај, да се који од кријумчара на позив спољњег особља Управе монопола дувана не одазове, но почне да се одупире и да бега, особље је овлашћено да у оваквим

случајевима оружјем спрени бегство и оду-
пирање.

Чл. 203. — Све особље спољње админи-
страције полаже заклетву при ступању у
службу, која је законом прописана.

Чл. 204. — Надзор над целом спољном
радњом ван Управе вршине се преко нарочи-
тих изасланика, које Управа одредила буде.

Чл. 205. — Сви органи монопола дувана
морају бити српски грађани. Првенствено право
имају Срби, а поглавито они, који су се пређе
занимали дуванијским занатом, у колико су
способни.

У року најдаље од једне године дана имају
се сви странци заменити са српским грађанима.

Чл. 206. — Сви чиновници Управе моно-
пола дувана постављају се или указом или
преписом Министра Финансија.

Чл. 207. — Главни благајник Управе мо-
нопола дувана дели се по класама и плати, и
то: I класа 4000, II 3500, III 3000, и IV 2500
динара годишње.

Књиговођа Управе монопола дувана, кон-
тролори, рачуновође, економ и благајник фа-
брике, и сви магационари, деле се по класама
и плати, и то:

I класа има 3000 динара

II " " 2500 "

III " " 2000 "

IV " " 1500 "

Машиниста и дувански стручњак деле се
по плати на три класе: I класа 4000, II 3000
и III 2000 динара годишње.

Окружни надзорници, окружни магацио-
нари и настојници одељења у фабрици и глав-
ном стоваришту, деле се по класама и плати, и то:

I класа има 2500 динара

II " " 2000 "

III " " 1500 "

Надзорници деле се такође у три класе и то:

I класа има 2000 динара

II " " 1500 "

III " " 1200 "

Архивар, регистратор, експедитор, прото-
колита, помоћник благајника и писар, екон-
ном, шпедитер, деле се по класама и плати:
I класа 2200, II 1800, III 1500, IV 1200 динара
годишње.

Одсек једанајести. О буџету Управе Монопола Дувана.

Чл. 208. — Буџет Управе монопола дувана саставни је део целокупног државног буџета.

Управа монопола дувана дужна је да благовремено направи пројект буџета и пошаље га Министру Финансија ради потврде од стране Народне Скупштине.

Чл. 209. — Да би се спречило кријумчарење са стране, Управа Монопола Дувана ставља сваке године у свој буџет 30.000 динара за пограничне стражаре, које поставља Министар Финансија и којима је дужност, да чувају границу и спречавају поред кријумчарења дувана и кријумчарење у опште.

Чл. 210. — Ако суме буџетом одобрене нису довољне за подмирење свију редовних трошкова једне рачунске године, Министар Финансија одобриће на предлог Управе Монопола Дувана и по саслушању управног одбора, да се потребни издатци учине из прихода Управе Монопола Дувана.

Сви ови издатци морају се поднети на накнадно одобрење идућој Народној Скупштини.

Чл. 211. — Сви трошкови за извршење Закона о Монополу Дувана плаћаће се из прихода, који се добију по Закону о Монополу Дувана.

Чл. 212. — Из својих прихода Управа Монопола Дувана дужна је да у месечним ратама предаје управи народног зајма у злату припајуће ануитете оних дугова, којима служи приход Управе Монопола Дувана као залог.

Чл. 213. — Чист приход од Монопола Дувана, т. ј. све оно што претекне по одбитку свих трошкова и исплате ануитета, предаваће се главној државној благајни, као државни приход од овог Монопола за текућу годину.

Приход овај предаваће се главној државној благајни свака три месеца.

Одсек дванајести. О контроли.

Чл. 214. — На крају рачунске године, а најдаље у року од три месеца, Управа Монопола Дувана подносиће Главној Контроли на преглед и одобрење све своје рачуне; рачуне: фабрике и целокупни биланс. Сви ти рачуни морају бити прегледани и оверени од стране Управе Монопола Дувана.

Одсек тринајести. Општа наређења.

Чл. 215. — Све општинске власти дужн су свагда следовати позиву органа Управе монопола дувана, и помагати их у свему, где је њихова помоћ потребна.

Чл. 216. — Сви чиновници и служитељи државни и општински дужни су штитити интересе Управе монопола дувана. Невршење ове дужности сматра се и казни као и невршење своје редовне дужности.

Чл. 217. — Управа Монопола Дувана старајући се за извршење овог Закона, издаје наредбе и све државне, административне и општинске власти дужне су да тачно и неодложно ове наредбе врше.

Чл. 218. — Сва акта Управе Монопола Дувана ослобођавају се од свију такса. Исто тако Управа Монопола Дувана не плаћа никакву царину за потребне јој предмете, које са стране увози, поштарину, телеграфске таксе, као и подвоз дувана и дуванских прерађевина на српској државној жељезници.

Чл. 219. — Ради техничког вршења и примене овог Закона Министар Финансија прописује следеће правилнике:

- а.) за гајење дувана,
- б.) „ одкуп дувана,
- в.) „ спољну администрацију,
- г.) „ стовариште дувана у листу,
- д.) „ фабрику дувана,
- ђ.) „ продају дувана.
- е.) „ набавке дувана у листу,
- ж.) „ однос између благајне и књиговодства,
- з.) „ однос између директора фабрике и радника.

Прелазно наређење.

Чл. 220. — Садањи шеф главног књиговодства Управе монопола дувана, докле буде потребан, задржава плату коју сад по уговору има.

Чл. 221. — Сва места, срезови и окрузи, у којима је дозвољено сађење дувана, по чл. 8. овога Закона имају се разумети по досадањој административној подели.

Чл. 222. — Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а тада губи важност Закон о монополу дувана од 22. септембра, 1885. године...

37199